

4.1. Úroveň A1

Úroveň začátečníků, kteří rozumí větám a slovům týkajícím se jejich osoby a jejich okolí. Jsou schopni vést jen velmi jednoduchou a prostou konverzaci s mluvčím, který s nimi má trpělivost. Sami dokážou vyjádřit pouze základní myšlenky o své osobě slovními spojeními, která znají ze studia. Umí vyplňovat krátké formuláře dotazující se na jejich osobu. V základních školách žáci dosahují této úrovně přibližně na konci 7. třídy.

Obecné cíle výuky

Po zvládnutí jazykové úrovně A1 je student schopen rozumět každodenním výrazům a základním frázím a umí je používat. Dovede se představit a podat základní informace a klást otázky o sobě, lidech kolem sebe, věcech, které vlastní, svém bezprostředním okolí a místě, kde žije. Je schopen se domluvit v běžných situacích (např. v restauraci, obchodě, v dopravním prostředku). Porozumění na této úrovni předpokládá zřetelnou výslovnost, převážně spisovnou češtinu, známá slova, a předvídatelnou situaci. Student na úrovni A1 dovede napsat krátká a jednoduchá sdělení (např. krátký e-mail, přání nebo vzkaz) a dovede vyplnit formulář obsahující osobní údaje (např. jméno, příjmení, země původu apod.).

Po absolvování úrovně A1 by studenti měli dobře ovládat:²

GRAMATIKA:

- Přítomný a minulý čas
- Důkladně proberete: 1. a 4. pád jednotného čísla u podstatných a přídavných jmen
- Částečně proberete:
 - 2., 5. a 6. pád jednotného čísla, 1. a 4. pád množného čísla podstatných jmen
 - 3. pád zájmen (ve frázích typu „Je mi 20 let“)
 - 7. pád ve spojeních „Jedu metrem, autem...“
- Slovosled a zvláštnosti české věty

TÉMATATA:

- Představování, základní informace o sobě
- Město, Kde je ...?, Doprava
- Jídlo, pití, restaurace
- Rodina
- Počasí
- Dům a byt

PSANÍ

Naučí se napsat jednoduchý formální a neformální e-mail a vyplnit dotazník s osobními informacemi

GRAMATIKA NA ÚROVNI A1:

Obecně by student měl porozumět tomu, že existují určité, pro češtinu specifické, výrazové prostředky, vycházející z její flexivní povahy (na této úrovni zejména časování a pády, je třeba, aby si student zvykl na to, že se mění tvary slov, přídavných jmen a zájmen a ideálně se naučil je dle svých potřeb tvořit na základě volně dostupných gramatických přehledů), a porozuměl tomu, že mají určitou funkci (např. akuzativ – přímý objekt, vokativ při oslovení – stačí jen část pádů).

Pády:

Důraz je kladen na 1. a 4. pád jednotného čísla, méně pak na 2. a 6. pád jednotného čísla a vokativ. Je vhodné alespoň částečně probrat množné číslo v 1. a 4. pádě.

Student dobře ovládá:

- 1. a 4. pád jednotného čísla podstatných a přídavných jmen, také krátké tvary zájmen (mě, tě, ho)

Částečně:

- 2. pád jednotného čísla v souvislosti s pohybem a místem – v návaznosti na předložky z, do, kolem, u, vedle, vlevo, vpravo od...

- 6. pád: v kontextu místa, možno omezit na fráze – ve škole, v parku, v kostele, v obchodě, ideálně dle potřeby studentů

- 1. a 4. pád množného čísla (jen u neživotných)

- 5. pád: zejména s ohledem na potřeby studentů (jejich vlastní jméno, jména přátel, kolegů nebo v rodině), dále formální oslovení pane, paní, slečno

Možno též:

- 7. pád (postačí fráze – metrem, autobusem, tramvají, předložka s – s manželkou, s manželem)

- 2. pád množného čísla (v mužském rodě pouze neživotný) – v kontextu počítání, jako analogii k určitému vzoru: např. 1 dolar, 2, 3, 4 dolary, 5, 6 dolarů (podobně jenů, rublů, domů, stolů atd.), stejným způsobem koruna (také žena, škola atd.) a euro (auto, divadlo, kino atd.)

- 3. pád: zejména zájmena, také koncovka -ovi: bratrovi, doktorovi, ženský rod nejtypičtější e/ě, -i (Haně, Marii), zejména po předložce k – k doktorovi

Slovesa:

- Sloveso být, modální slovesa moct, muset, umět, tykání/vykání

- Infinitiv a jeho užití po modálních slovesech: musím studovat, můžu jít atd.

Přítomný a minulý čas

- Budoucí čas částečně: sloveso být, budoucí čas nedokonavých sloves (budu pracovat), dokonavá slovesa jen zčásti – zejména u sloves pohybu: pojedou, poletím, půjdu, eventuálně dle specifických potřeb studentů

- Vid: studenti si obvykle sami všimnou, že existují tvary číst/přečíst, psát/napsat. U neslovan-ských začátečníků v tomto případě pouze upozornit na existenci vidu, u slovanských nebo rychleji pokračujících skupin možno probrat i vidy. Pro úroveň A1 je lépe preferovat nedokonavé tvary sloves

- Kondicionál: pouze vazba chtěl/a bych, je možné upozornit, že se takto dají použít i ostatní slovesa.

- Rozkazy a pasívum: pouze jako fráze, podle potřeb studentů např.: Stůj, podej, jdi/jděte, jed/ jedte, zavřeno, otevřeno

Adjektiva:

- Rozlišení na měkká a tvrdá adjektiva, závazně tvary 1. a 4. pádu, žádoucí je také naučit se tvary ve 2. a 6. pádě jednotného čísla

Zájmena:

- Osobní: já, ty, on, ona, ono/to, my, vy, oni; závazně krátká forma 1. a 4. pádu jednotného čísla, také krátká forma dativu pro užití ve frázi „kolik je ti let“ - Je mi, ti, mu
- Přivlastňovací: můj, tvůj, jeho, její, náš, váš, jejich, svůj
- Tázací/vztažná: kdo, co, jaký, který, čím
- Ukazovací: ten, ta, to (tohle)
- Dále: někdo, něco, nikdo, nic, všechno
- V případě rychlého progresu skupiny nebo studentů, jejichž mateřštinou je slovanský jazyk, je žádoucí rozšířit o další zájmena neurčitá a záporná a další pády (např. nějaký, žádný, také ve 4. a 2. pádě atd.)

Číslovky:

- Základní číslovky (je dobré upozornit na genitiv plurálu)
- Řadové číslovky zejména s ohledem na použití v datu
- Násobné číslovky: jednou, dvakrát, třikrát atd.
- Částečně také výrazy: několik, málo, trochu, čtvrt, půl, tři čtvrtě + genitiv

Příslovce:

Zejména místa (nahore, dole, nahoru, dolů, domů, doma, vpravo, vlevo...), času (dopoledne, odpoledne, ráno,...), frekvence (často, nikdy, někdy) a tázací (kde, kdy, jak často, jak, odkud, proč)
Také: docela, trochu, moc, velmi, hodně

Předložky:

Zejména se 4. a 2. pádem: na, do, vedle, u, od, z

Spojky:

Spojky: a, ale, nebo, že, protože, ani

Studenti by dále měli vědět:

- V běžné oznamovací větě není nutné užívat osobní zájmeno („Mluvím česky“ a ne „Já mluvím česky“)
- V češtině je poměrně volný slovosled, jeho funkce, např. v angličtině, jsou v češtině nahrazeny flexí
- Existuje shoda podmětu a přísudku: zejména v čísle: Petr pije – Petr a Eva pijou /pijí. Také shoda v minulém čase: Petr studoval, Eva studovala

DOPORUČENÁ LITERATURA, PUBLIKACE A MATERIÁLY:

ADAMOVIČOVÁ, A., IVANOVOVÁ, D. *Basic Czech I a II. Praha: Karolinum, 2014.*

CVEJNOVÁ, J., HONZÁKOVÁ, P., HŮLKOVÁ NÝVLTOVÁ, D., KESTŘÁNKOVÁ, M., MÁLKOVÁ, P. *Připravte se s námi na zkoušku z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2011.*

HÁDKOVÁ, M., LÍNEK, J., VLASÁKOVÁ, K. *Čeština jako cizí jazyk – Úroveň A1. Praha: MŠMT, 2005.*

HOLÁ, L. *New Czech Step by Step. Praha: Akropolis, 2004.*

HOLÁ, L., BOŘILOVÁ, P. *Čeština Expres A1. Praha: Akropolis, 2011.*

Národní ústav pro vzdělávání ve spolupráci s externími tvůrci zkoušky. Zkouška z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR - modelová verze. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2013.

Kolektiv autorů. Metodika přípravy ke zkoušce z českého jazyka pro žadatele o trvalý pobyt (úroveň A1). Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2008.

REŠKOVÁ, I., PINTAROVÁ, M. *Communicative Czech (Elementary Czech). Praha: vydala Ivana Rešková, 2009.*

ŠTINDL, O. *Easy Czech Elementary. Praha: Akronym, 2013.*